

WOJEWODA
ZACHODNIOPOMORSKI

A. Kopacz

Szczecin, 16-10-2023 r.

Znak: WZPS-5.431.2.16.2023.KC-Ś

Pani
Iwona Jolanta Kochel
Wójt
Gminy Bielice

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 186 ust. 1 pkt 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej¹ oraz rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli², w dniach 6 – 8 września 2023 r. przeprowadzona została kontrola w trybie zwykłym w Gminie Bielice. Czynności kontrolne wykonywane były w siedzibach Urzędu Gminy Bielice przy ul. Niepokalanej 34 oraz Ośrodka Pomocy Społecznej w Bielicach przy ul. Jana Pawła II 34.

Kontrolę przeprowadził zespół inspektorów Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie, na podstawie upoważnienia Nr 102/2023 z 25 lipca 2023 r., w składzie: Karolina Czaja-Śmietana – starszy inspektor wojewódzki, osoba kierująca zespołem i Sylwia Buczkowska – główny specjalista.

Kontrolą objęto sposób realizacji zadań nałożonych na gminę przepisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz realizację zaleceń pokontrolnych z kontroli przeprowadzonych w dniach 3 – 4 czerwca 2019 r. w Ośrodku Pomocy Społecznej w Bielicach oraz w dniu 5 czerwca 2019 r. w Urzędzie Gminy Bielice, w okresie od 1 stycznia 2021 r. do 8 września 2023 r.

Ustaień dokonano na podstawie analizy dokumentacji dostępnej w ww. jednostkach, wyjaśnień udzielonych panią Anną Marię Kopacką, kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Bielicach oraz pracowników ośrodka.

Akta kontroli, str. 1 – 14

Działalność Gminy Bielice w zakresie objętym kontrolą oceniam pozytywnie z uchybieniami.³

¹ Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2023 r., poz. 1426 ze zm.)

² Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 r. w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli (Dz. U. z 2015 r., poz. 1477)

³ Do oceny kontrolowanego podmiotu stosuje się 4-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna z uchybieniami, pozytywna z nieprawidłowościami i negatywna.

Oceny dokonano na podstawie analizy sposobu realizacji przez Gminę Bielice następujących zadań z zakresu wspierania rodziny.

1. Opracowanie i realizacja 3-letniego programu wspierania rodziny.

W kontrolowanym okresie w Gminie Bielice obowiązywały dwa programy wspierania rodziny: przyjęty uchwałą nr IX/58/19 Rady Gminy Bielice z dnia 30 października 2019 r. na lata 2019 – 2021 oraz przyjęty uchwałą nr XXVII/184/22 Rady Gminy Bielice z dnia 31 marca 2022 r. na lata 2022 – 2024. Biorąc pod uwagę 3-letnie okresy czasu wskazane w treści programów należy stwierdzić, że została zachowana ciągłość realizacji programów. Nie stwierdzono zatem nieprawidłowości w realizacji art. 176 pkt 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

W kontrolowanym okresie, trzykrotnie przekazano Radzie Gminy Bielice sprawozdania z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny. Terminy przekazania były zgodne z obowiązującym w tym zakresie przepisem. We wszystkich sprawozdaniach ujęto potrzeby związane z realizacją zadań.

Z informacji przekazanych podczas kontroli wynika, że gmina podejmowała szereg działań w ramach realizacji zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, wśród których znalazło się m. in.:

- objęcie rodzin pomocą w formie asystentury, pracy socjalnej, dożywiania dzieci, wsparcia rzeczowego i finansowego,
- zapewnienie rodzinom wsparcia specjalistycznego: poradnictwo w zakresie uzależnień, przemocy w rodzinie, wsparcie psychologiczne,
- zapewnienie dzieciom opieki w ramach działającej placówki wsparcia dziennego,
- wzmacnianie więzi rodzinnych, integracja mieszkańców w ramach pikników rodzinnych i imprez integracyjnych,
- realizowanie programów profilaktycznych i edukacyjnych w placówkach oświatowych,
- zapewnienie asystentowi rodziny możliwości podnoszenia kwalifikacji zawodowych,
- współfinansowanie pobytu dzieci w pieczy zastępczej,
- współpraca podmiotów działających na rzecz dziecka i rodziny: Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielicach, sądy, placówki oświatowe, powiatowe centra pomocy rodzinie, poradnie specjalistyczne, kuratorzy, policja, placówki ochrony zdrowia.

Efektem podejmowanych działań była poprawa funkcjonowania rodzin w środowisku, zwiększenie świadomości rodzin o istniejących zagrożeniach oraz podniesienie ich umiejętności opiekuńczo-wychowawczych i społecznych.

Akta kontroli, str. 15, 39 – 57

2. Wyznaczenie podmiotu organizującego pracę z rodziną.

Podmiotem organizującym pracę z rodziną w Gminie Bielice jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielicach na mocy uchwały nr XXVI/126/13 Rady Gminy Bielice z dnia 26 czerwca 2013 r.

Akta kontroli, str. 16

3. Kwalifikacje asystentów rodzin i sposób ich zatrudniania.

W kontrolowanym okresie w gminie zatrudniony był jeden asystent rodziny, który posiadał kwalifikacje opisane w art. 12 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Asystent realizował swoje obowiązki w systemie zadaniowego czasu pracy. W ramach realizacji art. 12 ust. 2 ustawy, w kontrolowanym okresie uczestniczył w szkoleniach, warsztatach i konferencjach: „Oczekiwania wobec asystenta”, „Oblicza alkoholu”, „Dziecko w rodzinie”, „Szkoła dla rodziców”, „Dokumentacja pracy asystentów rodziny”. W ramach

podnoszenia swoich kwalifikacji brał również udział w spotkaniach ze specjalistami z zakresu pracy z dzieckiem i rodziną.

Akta kontroli, str. 58 – 60

4. Zapewnienie rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych wsparcia i pomocy asystenta oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa.

1) Rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych bez wsparcia asystenta.

W okresie objętym kontrolą asystent obejmował wsparciem 14, a na dzień kontroli 9 rodzin przeżywających trudności opiekuńczo – wychowawcze.

Zgodnie z art. 15 ust. 4 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej liczba rodzin, z którymi asystent może w tym samym czasie prowadzić pracę, nie może przekroczyć 15. W związku z tym należy stwierdzić, że liczba asystentów w Gminie Bielice była adekwatna do występujących potrzeb gminy.

Z informacji uzyskanych w jednostce wynika, że w gminie, na dzień kontroli, było 10 rodzin ze zdiagnozowanymi trudnościami w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Jedna rodzina () była objęta asystenturą w latach 2015 – 2018 z uwagi na nadużywanie alkoholu przez rodziców, oraz brak należytej opieki nad dzieckiem, które od 2016 r. przebywa w pieczy zastępczej. Asystentura została zakończona z uwagi na brak efektów, o czym powiadomiono sąd. Obecnie sytuacja rodziny jest monitorowana przez asystenta, który cyklicznie proponuje rodzinie swoje wsparcie, jednak ta odmawia. W trakcie kontroli pouczono, aby pozyskiwać pisemne potwierdzenie ww. odmowy.

Akta kontroli, str. 32, 181 – 183

2) Wsparcie asystenta

Oceny pracy asystenta dokonano na podstawie analizy indywidualnej ośmiu przypadków rodzin objętych wsparciem w kontrolowanym okresie, tj.:

1) rodzina – matka z trójką dzieci, w tym dwoje, które osiągnęły pełnoletność w trakcie trwania asystentury. Rodzina objęta wsparciem asystenta od 2013 r. ze względu na nadużywanie alkoholu i podejrzenie zaniedbywania dzieci. W 2021 r. klientka została zobowiązana do współpracy z asystentem na mocy postanowienia sądu. Wśród działań podejmowanych przez asystenta znalazło się m. in.: monitorowanie relacji panujących w rodzinie, obserwacja funkcjonowania rodziny, współpraca ze środowiskiem szkolnym dzieci i kuratorem. W efekcie asystentury kobieta podjęła leczenie odwykowe, a po jego zakończeniu skorzystała z pomocy grupy wsparcia, uczestniczyła w zebraniach szkolnych dzieci, wyremontowała mieszkanie. Z dokumentacji rodziny wynika, że obecnie sytuacja rodziny ustabilizowała się. W związku z powyższym oraz z uwagi na fakt, że asystentura trwa w rodzinie już 10 lat, pod rozwagę poddaję zakończenie asystentury, po uprzednim pozyskaniu właściwego postanowienia sądu w tym zakresie.

2) rodzina – ojciec z trójką dzieci, w tym dwoje, które osiągnęły pełnoletność w trakcie trwania asystentury. Rodzina objęta wsparciem asystenta od 2018 r. z uwagi na trudności opiekuńczo – wychowawcze oraz nadużywanie alkoholu. W 2020 r. ojciec został zobowiązany do współpracy z asystentem na mocy postanowienia sądu. Wśród działań podejmowanych przez asystenta znalazło się m. in.: pomoc w przygotowaniu pism urzędowych, monitorowanie czystości w domu, nauki, współpraca ze środowiskiem szkolnym oraz z dzielnicowym. W efekcie ww. działań ojciec nawiązał współpracę ze szkołą syna, sytuacja rodziny uległa znacznej poprawie. Z uwagi na powyższe oraz ze względu na długi okres współpracy z rodziną pod rozwagę poddaję

zakończenie asystentury w rodzinie, po uprzednim uzyskaniu właściwego w tym zakresie postanowienia sądu.

- 3) rodzina [redacted] – rodzice z dwójką dzieci, z których jedno osiągnęło pełnoletność w trakcie trwania asystentury. Rodzina objęta asystenturą od 2019 r. ze względu na problemy opiekuńczo – wychowawcze z córką oraz podejrzenie nadużywania alkoholu przez matkę. W 2020 r. rodzina została zobowiązana do współpracy z asystentem na mocy postanowienia sądu. Wśród działań asystenta znalazło się m. in.: obserwacja relacji panujących w rodzinie, współpraca ze środowiskiem szkolnym, psychologiem, kuratorem, urzędem gminy. Podczas trwania asystentury kobieta uzyskała orzeczenie lekarskie o niepełnosprawności w stopniu znacznym (uszkodzenie mózdzku). Mimo to asystent sporządzał kolejne plany pracy z rodziną we współpracy z klientką, która nie była w stanie wykonać działań ujętych w planie. W rzeczywistości działania te spadły na klienta. Brak potwierdzenia, że plan pracy był z nim konsultowany. Podczas kontroli udzielono instruktażu w tym zakresie.
- 4) rodzina [redacted] – matka z dwójką dzieci. Rodzina objęta asystenturą od 2018 r. z uwagi na zaniedbania wobec dzieci oraz nadużywanie alkoholu przez matkę. W wywiadzie środowiskowym odnotowano, że kobieta jest osobą agresywną, wychodzi z domu pozostawiając dzieci bez opieki. Podczas pierwszej wizyty asystenta w rodzinie, pozyskał on informację od córki, że matka ją bije i szarpie. Natomiast babcia poinformowała asystenta, że często zamykają się z wnuczką przed klientką z uwagi na jej agresję. W dokumentacji rodziny znajdowało się potwierdzenie, że policja wszczęła procedurę Niebieskiej Karty z uwagi na przemoc klientki wobec swojej matki. Zabrakło ww. działań ośrodka po pozyskaniu informacji o możliwej przemocy wobec dziecka. Z oświadczenia złożonego podczas kontroli wynika, że w ocenie ośrodka nie stwierdzono potrzeby założenia Niebieskiej Karty, ponieważ oceniono, że był to konflikt rodzinny, którego podłożem była sytuacja zdrowotna klientki oraz podejrzenie manipulacji wnuczką ze strony babci. Z uwagi na fakt, że sytuacja ta miała miejsce w 2018 r., tj. przed okresem objętym kontrolą poprzestaje na pouczeniu, aby każdorazowo, po podjęciu informacji o podejrzeniu przemocy w rodzinie podejmować odpowiednie działania. Ośrodek przekazywał informacje o nieprawidłowościach w rodzinie do właściwego sądu, jednak z pominięciem podejrzenia występowania w niej przemocy. W 2018 r. zostało wszczęte postępowanie o ograniczenie kobiecie władzy rodzicielskiej. Dzieci zostały umieszczone u babci. W tym samym roku kobieta podjęła leczenie psychiatryczne, w styczniu 2019 r. zdiagnozowano u niej zaburzenia afektywne dwubiegunowe oraz epizod ciężkiej depresji. Po zakończeniu leczenia, kobieta zaczęła angażować się w opiekę nad dziećmi (spędzanie czasu wolnego, pomoc w nauce), obowiązki domowe oraz poszukiwanie pracy. W związku ze złożeniem pisma do sądu o przywrócenie władzy rodzicielskiej, kobieta została poddana badaniu psychiatrycznemu, na podstawie którego wydano opinię o tym, że dzieci mogą wrócić pod opiekę matki. W marcu 2020 r. kobieta odzyskała władzę rodzicielską. W grudniu 2020 r. została zakończona asystentura. Monitoring sytuacji rodziny prowadzony przez asystenta w formie wizyt w środowisku i współpracy z podmiotami zewnętrznym trwał do czerwca 2021 r.
- 5) rodzina [redacted] – partnerzy z piątką dzieci. Rodzina objęta asystenturą od 2020 r. z uwagi na nadużywanie alkoholu przez matkę oraz podejrzenia zaniedbań wobec dzieci. Działania ujęte w planie pracy z rodziną były zaadresowane do obu partnerów, natomiast na dokumencie widniał podpis tylko jednego z nich. Podczas kontroli udzielono instruktażu w tym zakresie. Wśród działań podejmowanych przez asystenta znalazło się m. in.: kontakt ze środowiskiem szkolnym, motywowanie klientów do remontu mieszkania, propozycja udziału w szkole dla rodziców, złożenie wniosku do

sądu o wgląd w sytuację rodziny, kontakty z dzielnicowym. Z wpisów asystenta wynika, że większość jego wizyt w środowisku odbywała się do godziny 15.00, sporadycznie były to wizyty w godzinach późniejszych. Z uwagi na powyższe, część wizyt odbywała się w godzinach, gdy opiekę nad dziećmi sprawował ich wujek (rodzice w pracy). Takie działania zdaniem kontrolujących mijają się z ideą asystentury, która nakierowana jest na pracę z rodzicami, a nie z ich krewnymi. Ponadto zawęża to możliwość obserwacji relacji panujących w rodzinie oraz sposobu sprawowania opieki nad dziećmi przez rodziców. Udzielono instruktażu w tym zakresie. Na dzień kontroli rodzina pozostawała w asystenturze.

- 6) rodzina [] – matka z synem, dwoje dzieci w pieczy zastępczej. Rodzina objęta asystenturą od maja 2022 r., po pozyskaniu informacji z Gminy Gryfino, w której wcześniej przebywała, o nieprawidłowościach w rodzinie. W wywiadzie środowiskowym wskazano nadużywanie alkoholu oraz podejrzenie przyjmowania narkotyków. Po pojawieniu się na terenie Gminy Bielice kobieta zamieszkała u swojej matki na okres dwóch miesięcy. W tym czasie asystent pomagał kobiecie znaleźć mieszkanie, a gdy to się nie udało pozyskano dla niej miejsce w schronisku dla samotnych matek w Stargardzie, gdzie zamieszkała w sierpniu 2022 r. W związku z powyższym asystentura została zakończona. Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielicach wystosował do Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Stargardzie pismo z prośbą o objęcie kobiety asystenturą.
- 7) rodzina [] – partnerzy z dwójką dzieci. Rodzina objęta wsparciem asystenta od stycznia 2023 r. W grudniu 2022 r. do ośrodka wpłynęła anonimowa informacja o nadużywaniu alkoholu i awanturach w rodzinie. Ośrodek wystosował zapytanie do policji o ewentualne interwencje w rodzinie, uzyskał informację o dwóch interwencjach dotyczących kłótni, nie potwierdzono, że w rodzinie występuje nadużywanie alkoholu. Plan pracy z rodziną zawierał zadania dla obojga partnerów, na dokumencie widniał podpis tylko jednego z nich. W trakcie kontroli udzielono instruktażu w tym zakresie. Wśród działań podejmowanych przez asystenta znalazło się m. in.: obserwacja dzieci pod kątem ewentualnej przemocy, pomoc w przygotowaniu posiłków, rozmowy na temat wydatków, motywowanie do podjęcia pracy przez klienta, konsultacje z pracownikiem socjalnym. Podczas kontroli zwrócono uwagę, że asystent odbywał wizyty w środowisku zamieszkania rodziny głównie do godziny 15.00, 16.00. Odnotowano jedną wizytę do godziny 18.45. Udzielono instruktażu w tym zakresie. Na dzień kontroli rodzina pozostawała w asystenturze.
- 8) rodzina [] – rodzice z jednym dzieckiem. Rodzina objęta asystenturą od maja 2021 r. ze względu na nieprawidłową opiekę nad dzieckiem oraz jego zachowanie. Chłopiec chory na [] nie chce przyjmować leków, agresywnie reaguje na rodziców, kiedy ci chcą podać mu lek lub zbadać [] zagrożony oceną niedostateczną z dwóch przedmiotów szkolnych, zaproponowano konsultacje ze szkolnym psychologiem, ale odmówił. Odmówił również udziału w zajęciach placówki wsparcia dziennego. W lipcu 2021 r. wszczęto postępowanie w sprawie demoralizacji chłopca i przyznano mu kuratora. W tym samym miesiącu poradnia psychologiczno – pedagogiczna wystawiła orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na zagrożenie niedostosowaniem społecznym. We wrześniu 2021 r. chłopiec hospitalizowany ze względu na pogorszenie stanu zdrowia, zaobserwowano ślady po samookaleczaniu się. Został poddany konsultacjom psychiatrycznym i psychologicznym. Ponownie w listopadzie 2021 r. znaczne pogorszenie stanu zdrowia. W grudniu 2021 r. interwencja policji ze względu na agresję chłopca wobec rodziców. Rodzice złożyli do sądu wniosek o umieszczenie chłopca w młodzieżowym

ośrodka wychowawczym, co nastąpiło w styczniu 2022 r. Po tym fakcie zakończono asystenturę. Sytuacja rodziny była monitorowana przez okres 6 miesięcy w formie wizyt asystenta w środowisku jej zamieszkania. W trakcie kontroli stwierdzono, że plan pracy z rodziną został podpisany tylko przez matkę pomimo zadań skierowanych do obojga rodziców, brakowało oceny końcowej, a w ocenie sytuacji rodziny z listopada 2021 r. brakowało wskazań do zakończenia asystentury, notatki z wizyt w rodzinie oraz kontaktów z kuratorem prowadzone zbyt ogólnikowo. Udzielono instruktażu w tym zakresie.

We wszystkich analizowanych przypadkach pozyskano zgody rodzin na objęcie ich asystenturą. Plany pracy z rodzinami były sporządzane bez zbędnej zwłoki i konsultowane z właściwym pracownikiem socjalnym.

Analizie poddano 25 ocen sytuacji rodzin, których asystent dokonał w kontrolowanym okresie. W jednym przypadku () przekroczono termin dokonania ww. oceny o 3 dni. Z oświadczenia złożonego podczas kontroli wynika, że przekroczenie to wynikało z mylnej interpretacji ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej przez asystenta rodziny. W związku z tym, że przekroczenie dokonania okresowej oceny sytuacji rodziny nie miało wpływu na jej funkcjonowanie, poprzestaje na pouczeniu w tym zakresie.

Akta kontroli, str. 33 – 36, 61 – 183

4). Praca z rodziną dziecka przebywającego w pieczy zastępczej

Na dzień kontroli, w pieczy zastępczej przebywało łącznie czworo dzieci z trzech rodzin. W kontrolowanym okresie, w 2021 r. w pieczy umieszczono dwoje dzieci. Analizie poddano sytuację wszystkich dzieci, pod kątem działań podejmowanych przez ośrodek przed i po umieszczeniu ich w pieczy zastępczej.

- 1) dziecko – umieszczone w pieczy zastępczej u dziadków we wrześniu 2016 r. w wyniku porzucenia przez matkę, która została pozbawiona władzy rodzicielskiej. W 2020 r. kobieta pojawiła się na terenie Gminy Bielice, zamieszkała z rodzicami sprawującymi pieczę na jej synem. Zadeklarowała, że podjęcie działania celem odzyskania władzy rodzicielskiej. W czerwcu 2020 r. kobieta została objęta asystenturą. Od sierpnia 2020 r. kobieta ponownie opuściła teren gminy, w związku z czym asystentura została zakończona. Obecnie brak możliwości pracy z rodziną.
- 2) rodzeństwo – w lutym 2021 r. matka porzuciła starszą córkę (umieszczona w rodzinie zastępczej) i opuściła teren gminy z młodszą. Po dwóch miesiącach porzuciła drugie dziecko, które zostało umieszczone w rodzinie zastępczej . Dzieci pochodzą od różnych ojców, z których jeden nie przebywa na terenie Gminy Bielice, drugi przebywał w zakładzie karnym. Obecnie brak możliwości pracy na rzecz powrotu dzieci.
- 3) dziecko – dziecko umieszczone w pieczy zastępczej w październiku 2016 r. Asystent prowadził pracę z rodziną w latach 2015 – 2018, która została zakończona z uwagi na brak efektów, o czym powiadomiono sąd. Z dokumentacji rodziny wynika, że raz w roku pracownik ośrodka proponuje rodzicom skorzystanie z asystentury, na co nie wyrażają zgody. Podczas kontroli wskazano, aby dokumentować odmowę rodziny na wsparcie asystenta.

W kontrolowanym okresie asystent nie współpracował z rodzinami z dziećmi przebywającymi w pieczy zastępczej.

Z informacji uzyskanych w jednostce wynika, że w 2021 r. do ośrodka wpłynęły 2 zaproszenia do udziału w posiedzeniach dotyczących okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w pieczy zastępczej. Asystent nie uczestniczył w ww. posiedzeniach z uwagi na fakt, że rodzice dzieci nie przebywali na terenie Gminy Bielice. Przekazano informacje na temat rodziny do właściwego podmiotu. W 2022 r. ośrodek otrzymał 5 zaproszeń. Asystent nie uczestniczył w żadnym posiedzeniu z uwagi na fakt, że: rodzice nie przebywali na terenie

gminy – 3 posiedzenia oraz rodzice odmówili współpracy z asystentem – 2 posiedzenia. Do właściwych podmiotów zostały przekazano pisemne informacje na temat ww. rodzin.

Akta kontroli, str. 24, 36 – 38

5). Zapewnienie dostępu do specjalistycznego poradnictwa

Zgodnie z informacjami uzyskanymi podczas kontroli Gmina Bielcie zapewnia swoim mieszkańcom możliwość skorzystania ze specjalistycznego wsparcia w formie poradnictwa psychologicznego w ramach działalności Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Ponadto mieszkańcy gminy mogą skorzystać z nieodpłatnej pomocy prawnej, zapewnionej przez powiat pyrzycki. Informacje o możliwości skorzystania ze wsparcia specjalistów znajdują się na stronie BIP Urzędu Gminy Bielice, Ośrodka Pomocy Społecznej w Bielicach oraz na tablicy informacyjnej ośrodka.

Akta kontroli, str. 25 – 27

5. Organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających.

Zgodnie z oświadczeniem kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Bielicach, gmina podejmuje działania promujące ideę rodzin wspierających poprzez bieżącą pracę asystenta rodziny w środowisku lokalnym oraz umieszczenie informacji w ww. zakresie na stronie BIP ośrodka. W okresie objętym kontrolą, ze względu na brak kandydatów nie podpisano żadnej umowy na pełnienie funkcji rodziny wspierającej, natomiast w przypadku pozyskania kandydatów do pełnienia tej roli, gmina zapewni w swoim budżecie środki na ten cel.

Akta kontroli, str.

6. Prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci.

Na terenie Gminy Bielice funkcjonuje jedna placówka wsparcia dziennego, prowadzona w formie pracy podwórkowej. Została powołana na mocy uchwały nr IX/59/19 Rady Gminy Bielice z dnia 27 listopada 2019 r. Zapewnia 15 miejsc dla dzieci. Funkcjonuje w strukturach organizacyjnych ośrodka, którego kierownik jest jednocześnie kierownikiem placówki i posiada wymagane na tym stanowisku kwalifikacje. W wyniku analizy regulaminu organizacyjnego placówki stwierdzono, że:

- cel główny, cele szczegółowe oraz zadania ujęte w regulaminie odnoszą się w głównej mierze do placówki wsparcia dziennego funkcjonującej w formie opiekuńczej, nie podwórkowej,
- nie ujęto wszystkich zadań określonych dla placówki wsparcia dziennego funkcjonującej w formie pracy podwórkowej,
- cele i zadania ujęte w regulaminie placówki są nieadekwatne do jej funkcjonowania, tj., jeden raz w tygodniu,
- błędnie wskazano, że placówką kieruje wychowawca,
- błędnie określono zadania wychowawcy placówki,
- nie ujęto współpracy placówki z podmiotami leczniczymi,
- ujęto niezgodny z ideą ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej zapis o możliwości zawieszenia dziecka w prawach uczestnika placówki czy skreślenie go z listy w przypadku nieprzestrzegania zasad regulaminu placówki.

Podczas kontroli przekazano powyższe uwagi celem wprowadzenia odpowiednich zmian w regulaminie organizacyjnym placówki. Jednocześnie pod rozważenie poddano możliwość przekształcenia ww. placówki w formę opiekuńczą i wydłużenia jej funkcjonowania.

Akta kontroli, str. 184 – 191

7. Monitoring sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Zgodnie z oświadczeniem kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Bielicach informacje o sytuacji dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych pozyskiwane są w trakcie wizyt pracowników ośrodka w środowisku lokalnym oraz współpracy przedstawicieli poszczególnych podmiotów działających na rzecz dziecka i rodziny (asystent rodziny, policja, pedagodzy szkolni, pielęgniarka środowiskowa, kuratorzy).

Na dzień kontroli, w gminie była jedna rodzina zagrożona kryzysem, która nie była objęta asystenturą. Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielicach pozyskał informację ze środowiska lokalnego, że w rodzinie z małoletnimi dziećmi dochodzi do nadużywania alkoholu. Po wejściu w środowisko zamieszkania rodziny, asystent nie potwierdził ww. informacji. Z dokumentacji przedstawionej przez jednostkę wynika, że monitoring sytuacji rodziny prowadzony jest przez asystenta w ramach wizyt w miejscu jej zamieszkania raz w miesiącu. Do zadań asystenta nie należy monitorowanie sytuacji rodzin zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Asystent podejmuje współpracę z rodziną po uprzednim przeprowadzeniu wywiadu środowiskowego przez pracownika socjalnego, złożeniu przez niego wniosku, a następnie przyznaniu rodzinie asystenta i ostatecznie po uzyskaniu zgody rodziny na objęcie jej taką formą wsparcia. Ponadto ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej określa prowadzenie monitoringu przez asystenta tylko w tych w rodzinach, w których wcześniej prowadzona była asystentura.

Akta kontroli, str. 22

8. Podejmowanie działań na rzecz kobiet w ciąży, ich rodzin lub rodziny z dzieckiem u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu.

Dostęp do informacji i poradnictwa w zakresie rozwiązań wspierających rodzinę oraz kobiety w ciąży wynikających z ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” oraz Program kompleksowego wsparcia dla kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”⁴ został zamieszczony na stronach BIP Ośrodka Pomocy Społecznej w Bielicach. Każdego roku ośrodek przekazuje poszczególnym sołectwom informację na temat poradnictwa psychologicznego. Ponadto gmina zapewnia wsparcie asystenta w tym zakresie. Opracowano również lokalny informator „Za życiem”.

Zgodnie z oświadczeniem kierownika ośrodka, w kontrolowanym okresie nie było rodzin, które skorzystały z jednorazowego świadczenia opisanego w art. 4 ust. 2 pkt 2 ustawy. Do Ośrodka Pomocy Społecznej w Bielicach nie wpłynął wniosek o koordynację poradnictwa opisanego w art. 8 ustawy „Za życiem”.

Akta kontroli, str. 28, 192 – 194

9. Sprawowanie kontroli nad podmiotem organizującym pracę z rodziną i placówkami wsparcia dziennego.

W ramach realizacji art. 28a ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w kontrolowanym okresie, Wójt Gminy Bielice przeprowadził pięć kontroli w Ośrodku Pomocy Społecznej w Bielicach, w ramach których kontroli poddano również funkcjonowanie

⁴ Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2020 r., poz. 1329 ze zm.).

placówki wsparcia dziennego. Wszystkie kontrole miały pozytywny wynik.

Akta kontroli, str. 19, 30,

10. Współfinansowanie pobytu dzieci w pieczy zastępczej.

Z informacji uzyskanych podczas kontroli wynika, że gmina współfinansowała pobyt dzieci w pieczy zastępczej. W latach 2021-2023 gmina przeznaczyła na ten cel łącznie 149.432,46 zł.

Akta kontroli, str. 23

11. Sprawdzenie, czy gmina sporządza sprawozdania rzeczowo-finansowe z zakresu wspierania rodziny i przekazuje je Wojewodzie Zachodniopomorskiemu w wersji elektronicznej.

W kontrolowanym okresie, gmina przekazywała Wojewodzie Zachodniopomorskiemu sprawozdania rzeczowo-finansowe z zakresu wspierania rodziny zgodnie z terminami określonymi w rozporządzeniu w sprawie sprawozdań rzeczowo-finansowych z wykonywania zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej⁵.

Akta kontroli, str. 20

12. Przechowywanie dokumentacji osób, do których stosuje się ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Podczas kontroli stwierdzono, że dokumentacja osób, do których stosuje się ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej przechowywana jest sposób zabezpieczający przed dostępem osób nieuprawnionych.

Akta kontroli, str. 20

13. Realizacja zaleceń pokontrolnych z kontroli przeprowadzonych:

• w dniach 3 – 4 czerwca 2019 r. w Ośrodku Pomocy Społecznej w Bielicach:

- 1) zalecenie w brzmieniu „sporządzać okresowe oceny sytuacji rodzin objętych asystenturą zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 15 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej” **zostało zrealizowane,**
- 2) zalecenie w brzmieniu „ujmować przewidywane efekty oraz terminy realizacji działań w planach pracy z rodzinami, o czym mowa w art. 15 ust. 3 ustawy” **zostało zrealizowane,**
- 3) zalecenie w brzmieniu „opracowywać plany pracy z rodzinami, z których dzieci przebywają w pieczy zastępczej we współpracy z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej oraz w skoordynowaniu z planami pomocy dzieciom przebywającym w pieczy zastępczej, w myśl art. 15 ust. 1 pkt 2 ustawy” - **z uwagi na brak ww. rodzin brak możliwości weryfikacji zalecenia,**
- 4) zalecenie w brzmieniu „zachować ciągłość w zatrudnianiu asystenta rodziny w celu zapewnienia wsparcia i pomocy rodzinom przeżywającym trudności, o czym mowa w art. 176 pkt 3 lit. a ustawy” **zostało zrealizowane,**
- 5) zalecenie w brzmieniu „zatrudniać na stanowisku asystenta rodziny osobę, która spełnia wymagania ujęte w art. 12 ustawy” **zostało zrealizowane,**
- 6) zalecenie w brzmieniu „przed nawiązaniem stosunku pracy z osobą mającą pracować z rodzinami, weryfikować jej dane w Rejestrze Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym z dostępem ograniczonym, o czym mowa w art. 21 ust. 1 ustawy

⁵ Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 czerwca 2019 r. w sprawie sprawozdań rzeczowo-finansowych z wykonywania zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej (Dz. U. z 2019 r., poz. 1195)

o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym" zostało zrealizowane.

• w dniu 5 czerwca 2019 r. w Urzędzie Gminy Bielice:

- 1) zalecenie w brzmieniu „zachować ciągłość w opracowaniu i realizacji 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny zgodnie z art. 176 pkt 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej" zostało zrealizowane,
- 2) zalecenie w brzmieniu „ utworzyć placówki wsparcia dziennego, o których mowa w art. 176 pkt 3 lit. c ustawy" zostało zrealizowane,
- 3) zalecenie w brzmieniu „sprawować kontrolę nad podmiotem organizującym pracę z rodziną" zostało zrealizowane.

Akta kontroli, str. 195 – 197

Podsumowanie ustaleń kontroli:

Stwierdzone uchybienia/nieprawidłowości: prowadzenie monitoringu w rodzinie zagrożonej kryzysem przez osobę nieuprawnioną.

Przyczyny stwierdzonych uchybień/nieprawidłowości: błędna interpretacja przepisów.

Skutki stwierdzonych uchybień/nieprawidłowości: monitorowanie sytuacji rodziny zagrożonej kryzysem przez osobę nieuprawnioną.

Osoby odpowiedzialne za stwierdzone uchybienia/nieprawidłowości:

Wójt Gminy Bielice, kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Bielicach, asystent rodziny.

Uprawnienia jednostki kontrolowanej:

Zgodnie z art. 197d ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz § 14 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli, jednostka kontrolowana może zgłosić umotywowane zastrzeżenia do wystąpienia pokontrolnego w terminie 7 dni od daty jego otrzymania.

Wpis w książce kontroli:

Pozycja 6/2023

Wystąpienie otrzymują:

- 1) Wójt Gminy Bielice,
- 2) Wojewoda Zachodniopomorski.

W celu podniesienia efektywności pracy Gminy Bielice w zakresie wspierania rodziny

**wydaję zalecenie
zwykłe:**

monitoring sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej prowadzić przez osobę uprawnioną.

W przypadku braku zastrzeżeń do zaleceń pokontrolnych, proszę poinformować mnie w ciągu 30 dni od daty otrzymania wystąpienia o sposobie ich realizacji.

z upoważnienia
WOJEWODY ZACHODNIOPOMORSKIEGO

T. Wojcik
Tomasz Wojcik
I WICEWOJEWODA ZACHODNIOPOMORSKI

Zespół inspektorów:

.....
długotrwała nieobecność pracownika

STARSZY INSPEKTOR WOJEWÓDZKI
w Wydziale Zdrowia i Polityki Społecznej

K. Czaja-Śmietana
mgr Karolina Czaja-Śmietana

p.o. KIEROWNIKA ODDZIAŁU
w Wydziale Zdrowia i Polityki Społecznej
INSPEKTOR WOJEWÓDZKI

D. Songin
mgr Dorota Songin

Dyrektor Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej
Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego

ZASTĘPCA DYREKTORA
w Wydziale Zdrowia i Polityki Społecznej

I. Wójcik-Sikorska
mgr Izabela Wójcik-Sikorska